Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

Jakelu

**LAUSUNTO**

12.11.2026 HVK/2026/01529

Lausuntopyyntö Kirjallinen valiokuntakuuleminen 13.11.2026

**Lausuntopyyntö Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten**

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Lausuntopyyntöön tai sen taustalla olevaan materiaaliin. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

EU:n pelastuspalvelumekanismin kehittämisen tavoitteita voidaan pitää perusteltuina muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Uudistus vahvistaa terveysturvallisuuden huomioimista osana eurooppalaista varautumista ja vahvistaa jäsenvaltioiden kykyä vastata myös merkittäviin, rajat ylittäviin terveysuhkiin parantaen jäsenmaiden välistä yhteistyötä, yhteisen tilannekuvan muodostamista sekä avunannon koordinaatiota. Monialaisen kriisikoordinaatiokeskuksen perustamisen voidaan nähdä tukevan tehokasta sektorien välistä yhteistyötä, mutta HVK jakaa Valtioneuvoston huolen mahdollisten päällekkäisyyksien syntymisestä nykyisten toimielinten kanssa ja tukee ajatusta nykyisten järjestelmien kehittämisestä ja laajentamisesta kattamaan riittävällä tavalla terveysuhkia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon huoltovarmuuden näkökulmasta myönteistä on mahdollisuus kehittää yhteisiä valmiuksia vakaviin terveysuhkiin, lääkinnälliseen varautumiseen, CBRN-tilanteisiin sekä muihin monialaisiin kriiseihin liittyen. Erityisesti yhteistyön kehittäminen ja koulutuksellisen näkökulman huomioiminen yhteiseurooppalaisten riskiskenaarioiden luomisessa on tervetullut kehityssuunta. Myös yksityisen sektorin sitouttamista osaksi varautumiskokonaisuutta voidaan pitää suotavana kehityssuuntana.

Uudistuksen toimeenpanossa tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota kansallisen huoltovarmuuden turvaamiseen. Suomen maantieteellinen sijainti, pitkät logistiset etäisyydet, harva asutus sekä turvallisuusympäristön erityispiirteet korostavat tarvetta ylläpitää riittävää kansallista sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakykyä kaikissa turvallisuustilanteissa. Kansallisen varautumisen lähtökohtana tulee jatkossakin olla se, että kriittiset palvelut voidaan turvata

ensisijaisesti kotimaassa käytettävissä olevien resurssien avulla, eikä pelastuspalvelumekanismin uudistaminen saa johtaa kansalliseen varautumiseen käytettävän rahoituksen siirtymiseen EU:n yhteiseksi rahoitukseksi.

Yhteisten eurooppalaisten kyvykkyyksien kehittämistä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena silloin, kun ne täydentävät jäsenvaltioiden omia valmiuksia. Sen sijaan kehityssuuntaa, jossa kansallisen huoltovarmuuden vahvistamiseen tarkoitettuja resursseja siirtyisi merkittävässä määrin muualla Euroopassa sijaitsevan kapasiteetin ylläpitämiseen, on arvioitava kriittisesti. Suomen näkökulmasta keskeinen kysymys on resurssien tosiasiallinen käytettävyys tilanteessa, jossa useat jäsenvaltiot tarvitsevat samanaikaisesti samoja suorituskykyjä tai logistiset yhteydet ovat häiriintyneet.

Jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, että jäsenvaltioiden erilaiset maantieteelliset olosuhteet, huoltovarmuustarpeet sekä logistiset reunaehdot huomioidaan rahoituksen kohdentamisessa ja yhteisten suorituskykyjen rakentamisessa. Suomen kannalta on tärkeää, että EU-tason varautumista vahvistavat investoinnit voivat tukea myös kansallisesti käytettävissä olevan kapasiteetin, varautumisjärjestelyjen ja kriittisten resurssien kehittämistä. Oleellista on myös tunnistaa tällä hetkellä käynnissä olevat hankkeet, joiden tehtävänä on kehittää kansallista siviili-sotilasvarautumista, jotta tavoitteet ja toimenpiteet etenevät koordinoidusti yhdessä EU:n kanssa.

Kokonaisuutena arvioiden uudistus sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon huoltovarmuuden kannalta merkittäviä mahdollisuuksia. Jotta tavoitteet toteutuisivat Suomen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla, tulee huolehtia siitä, että yhteiseurooppalaiset ratkaisut vahvistavat kansallista toimintakykyä eivätkä johda riippuvuuteen sellaisista resursseista, joiden saatavuus voi vakavissa häiriötilanteissa olla epävarmaa. Suomen kaltaiselle unionin reunavaltiolle sekä etulinjamaalle riittävät kansalliset valmiudet muodostavat myös jatkossa huoltovarmuuden perustan, jota yhteiset eurooppalaiset kyvykkyydet voivat täydentää mutta eivät korvata.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa Mia Sneck, Johtava varautumisasiantuntija (mia.sneck@nesa.fi, +358 29 505 1226).

| | |
|---|---|
| Päätöksen tekijä | Jaakko Pekki<br>Operatiivisen osaston johtaja |
| Esittelijä | Jarna Hartikainen<br>Yksikön johtaja |

| | |
|---|---|
| Liitteet | Napsauta ja kirjoita tähän |
| Jakelu | Sosiaali- ja terveysvaliokunta |
| Tiedoksi | Operatiivinen osasto, Jarna Hartikainen<br>Operatiivinen osasto, Kalle-Pekka Lehti<br>Operatiivinen osasto, Ellen McMahon<br>Operatiivinen osasto, Jukka Karjalainen<br>Operatiivinen osasto, Susanna Saarimaa |